

ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES

[JULIANE KOKOTT] SECINĀJUMI,

sniegti 2005. gada 8. septembrī¹

I — Ievads

II — Atbilstošās tiesību normas

A — *Kopienas Muitas kodekss*

1. Šī prejudiciālā nolēmuma tiesvedība ir saistīta ar muitas tiesību jautājumiem, kas ir radušies sakarā ar nezināmas izcelsmes sviesta ieviešanu Kopienas muitas zonā 1997. gadā. Jautājums būtībā ir par to, vai Kopienas Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jauno redakciju², kas ietverta Regulā Nr. 2700/2000³, var piemērot *ar atpakaļejošu spēku* un kā šī norma ir interpretējama⁴. Šī norma būtībā nosaka, kādos apstākļos labticīgi muitas parādnieki ir atbrīvoti no vēlākas, pēc likuma noteiktas ievad muitas samaksas, ja muitas dienesti ir pieļāvuši kļūdu attiecībā uz preces, kas ievesta no trešās valsts, preferenciālo statusu.

2. Kopienas tiesībās šo gadījumu regulē Muitas kodeksa normas par muitas parāda summas iegrāmatošanu un paziņošanu muitas parādniekam (Muitas kodeksa 217. un turpmākie panti).

3. Muitas kodeksa 220. pants (izvilkums) sākotnējā redakcijā, kas bija spēkā no 1994. gada 1. janvāra, nosaka:

1 — Oriģinālvaloda — vācu.

2 — Padomes 1992. gada 12. oktobra Regula (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV L 302, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Muitas kodekss").

3 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 16. novembra Regula (EK) Nr. 2700/2000 par grozījumiem Padomes Regulā (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas muitas kodeksa izveidi (OV L 311, 17. lpp.), turpmāk tekstā arī "Regula Nr. 2700/2000".

4 — Par jaunās Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta redakcijas interpretāciju jautājums ir arī Tiesā vēl izskatāmajā lietā C-311/04 *Algemene Scheeps Agentuur Dordrecht*.

"1. Ja muitas parāda rezultātā radušies muitas nodokļa summa nav iegrāmatota saskaņā ar 218. un 219. pantu vai iegrāmatota zemākā apjomā nekā ir pēc likuma uzliedzamā muitas nodokļa summa, tad nodokļa summa, kas jāsedz vai kas paliek vēl nesegta, iegrāmatojama divu dienu laikā pēc dienas, kurā muitas

dienesti ir noskaidrojuši lietas apstākļus un ir gatavi aprēķināt pēc likuma maksājamo muitas nodokļa summu un noteikt parādnieku (vēlāka iegrāmatošana). Šis termiņš var tikt pagarināts saskaņā ar 219. pantu.

220. panta 2. punkta b) apakšpunkts tika izteikts šādā redakcijā⁵:

2. Izņemot gadījumus, kas minēti 217. panta 1. punkta otrajā un trešajā ievilkumā, vēlāku iegrāmatošanu nedrīkst izdarīt, ja:

“2. Izņemot gadījumus, kas minēti 217. panta 1. punkta otrajā un trešajā daļā [ievilkumā], vēlāku iegrāmatošanu nedrīkst izdarīt, ja:

[..]

[..]

b) pēc likuma apliekamā [uzliekamā] muitas nodokļa summa kļūdaini iegrāmatota muitas dienestu kļūdas dēļ, kuru attaisnojošu iemeslu dēļ nav varējusi atklāt persona, kas atbild par samaksu, ja pēdējā rīkojusies labticīgi un ievērojusi visus spēkā esošos noteikumus par muitas deklarāciju;

b) likumā noteiktā, bet nesamaksātā nodokļa summa nav bijusi iegrāmatota muitas dienestu kļūdas dēļ, kuru par maksājumu atbildīgā persona praktiski nav varējusi konstatēt, šī persona ir rīkojusies labā ticībā un izpildījusi visus spēkā esošo tiesību aktu noteikumus attiecībā uz muitas deklarāciju.

[..].

Ja preču preferenciālais statuss ir noteikts, pamatojoties uz administratīvās sadarbības sistēmu, kas ietver trešās valsts dienestus, tad šo dienestu izdots sertifikāts, ja tas izrādītos nepatiess,

4. Ar Regulu Nr. 2700/2000, kas stājās spēkā 2000. gada 19. decembrī, Muitas kodeksa

5 — Sal. ar Regulas Nr. 2700/2000 1. panta 16. punktu un 2. pantu.

būtu kļūda, ko nevarētu praktiski konstatēt punkta pirmās daļas nozīmē.

B — *Brīvās tirdzniecības līgums starp Eiropas Kopienu un Igaunijas Republiku*

Nepareizi izdots sertifikāts tomēr nav kļūda, ja sertifikāts pamatojas uz eksportētāja nepareizi sniegtiem faktiem, izņemot gadījumus, kad ir acīmredzams, ka izdevēji dienesti ir bijuši informēti vai ka tiem ir bijis jābūt informētiem, ka preces neatbilst nosacījumiem, kas jāievēro, lai tiem varētu noteikt preferenciālu režīmu.

5. 1994. gada 18. jūlijā Briselē parakstītajam Brīvās tirdzniecības līgumam starp Eiropas Kopienu un Igaunijas Republiku⁶ ir pievienots 3. protokols par jēdziena “noteiktas izcelsmes izstrādājumi” definīciju un par administratīvās sadarbības metodēm, kas jaunajā redakcijā stājās spēkā 1997. gada 1. aprīlī⁷ (turpmāk tekstā — “3. protokols”).

Parādnieks var pamatot savu labo ticību, ja spēj pierādīt [parādīt], ka attiecīgo tirdzniecības darbību laikā ir ar pietiekamu rūpību pūlējies nodrošināt, lai visi preferenču [preferenciālā] režīma nosacījumi būtu izpildīti.

6. Lai uz Igaunijas izcelsmes produktiem, ievadot tos Kopienā, attiektos Brīvās tirdzniecības līgumā noteiktās priekšrocības, parasti saskaņā ar 3. protokola 16. pantu ir jāiesniedz pārvadājumu sertifikāts EUR.1, kura paraugs ir III pielikumā.

Parādnieks tomēr nevar pamatot savu labo ticību, ja Komisija *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī* ir publicējusi paziņojumu, kurā konstatēts, ka ir pamats šaubām par to, vai saņēmēja valsts pareizi piemēro preferenču [preferenciālo] režīmu; [..].”

6 — Līgums par brīvu tirdzniecību un tirdzniecības jautājumiem starp Eiropas Kopienu, Eiropas Atomenerģijas kopienas un Eiropas Oglu un tērauda kopienas, no vienas puses, un Igaunijas Republiku, no otras puses (OV L 373, 2. lpp.; turpmāk tekstā — “Brīvās tirdzniecības līgums”). Brīvās tirdzniecības līgumu vēlāk aizstāja Eiropas līgums par asociācijas izveidošanu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Igaunijas Republiku, no otras puses (parakstīts 1995. gada 12. jūnijā Luksemburgā; OV 1998, L 68, 3. lpp.). Bet laika ziņā šajā lietā tomēr ir jāpiemēro Brīvās tirdzniecības līgums.

7 — Eiropas Kopienu un Igaunijas Republikas Kopīgās Komisijas 1997. gada 6. marta lēmums Nr. 1/97 par līgumu par brīvu tirdzniecību un tirdzniecības jautājumiem starp Eiropas Kopienu, Eiropas Atomenerģijas kopienas un Eiropas Oglu un tērauda kopienas, no vienas puses, un Igaunijas Republiku, no otras puses (OV L 111, 1. lpp.). Šis lēmums saskaņā ar 2. pantu ir stājies spēkā 1997. gada 1. aprīlī.

7. 3. protokola 17. pants, kura virsraksts ir "Pārvadājumu sertifikāta EUR.1 izdošanas procedūra", ietver šādu 3. punktu:

"Eksportētājam, kurš iesniedz pieteikumu pārvadājumu sertifikāta EUR.1 saņemšanai, jābūt gatavam pēc tās eksportētājvalsts muitas darbinieku pieprasījuma, kurā izdots pārvadājumu sertifikāts EUR.1, jebkurā laikā uzrādīt visus attiecīgos dokumentus, kas apliecina attiecīgo izstrādājumu noteiktas izcelsmes statusu, kā arī atbilstību šā protokola prasībām."

8. Tā paša protokola 28. panta 1. un 3. punkts paredz:

"1. Eksportētājs, kurš iesniedzis pieteikumu pārvadājumu sertifikātu EUR.1 saņemšanai, 17. panta 3. punktā minētos dokumentus saglabā vismaz trīs gadus."

[..]

3. Eksportētājvalsts muitas iestādes, kas izdod pārvadājumu sertifikātu EUR.1, 17. panta 2. punktā minēto pieteikuma veidlapu saglabā vismaz trīs gadus."

9. 3. protokola 32. panta 1. un 3. punkts, kas atrodams sadaļā "Izcelsmes apliecinājumu pārbaude", nosaka:

"1. Izcelsmes apliecinājumu pēcmuitošanas pārbaudi veic izlases kārtā vai arī gadījumos, kad importētājvalsts muitas dienestam rodas pamatotas šaubas par šādu dokumentu autentiskumu, attiecīgo izstrādājumu noteiktas izcelsmes statusu vai citu šā protokola prasību izpildi."

[..]

3. Pārbaudi veic eksportētājvalsts muitas dienesti. Šajā nolūkā tiem ir tiesības prasīt jebkurus pierādījumus un pārbaudīt jebkādu eksportētāja pārskatus vai veikt citas vajadzīgās pārbaudes."

10. 3. protokola 31. panta 2. punktā turklāt ir paredzēts, ka Koptiena un Igaunija ar kompetento muitas iestāžu starpniecību palīdz viena otrai, pārbaudot pārvadājumu sertifikāta EUR.1 autentiskumu vai faktūrrē-

ķina deklarācijas, kā arī šajos dokumentos sniegtās informācijas pareizību.

EUR.1, ko bija izdevušas Igaunijas muitas iestādes pēc eksportētāja, Igaunijas uzņēmuma *AS Lacto Ltd* (turpmāk tekstā — "*Lacto*"), pieprasījuma.

III — Fakti un pamata tiesvedība

11. 1997. gadā, tātad — pirms Igaunijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai, Kopienā no Igaunijas tika ieviests sviests, kam piemēroja preferenciālo muitas tarifu. Šis preferenciālā tarifa piemērošanas pamatā bija Brīvās tirdzniecības līgums starp Eiropas Kopieni un Igaunijas Republiku.

12. Nīderlandes uzņēmums *Beemsterboer Coldstore Services BV* (turpmāk tekstā — "*Beemsterboer*"), muitas ekspedīcijas sabiedrība, "atmuitoja" šo sviestu un šajā sakarā uzņēmuma *Hoogwegt International BV* (turpmāk tekstā — "*Hoogwegt*") vārdā iesniedza kompetentajām Nīderlandes iestādēm vairākus pieteikumus par brīvās tirdzniecības muitas procedūras piemērošanu precēm.

13. Muitas deklarācijās kā sviesta izcelsmes valsts arvien tika norādīta Igaunija. Kā pierādījums sviesta izcelsmei deklarācijām ik reizi bija pievienoti pārvadājumu sertifikāti

14. Pēc iesniedzējtiesas ziņām, uzņēmuma *Hoogwegt* pārstāvis pirms darījumu attiecību uzsākšanas vairākkārt apmeklēja uzņēmumu *Lacto*, lai pārbaudītu uzņēmuma uzticamību. Turklāt *Hoogwegt* līgumos, ko tā noslēdza ar *Lacto*, ir pielīgusi, ka eksportējamais sviests vienmēr tiek nosūtīts kopā ar dokumentiem, no kuriem izriet tā Igaunijas izcelsme, ka tam jāpievieno pārvadājumu sertifikāts EUR.1 un ka uz sviesta iepakojuma jābūt skaidri saskatāmāi tā Igaunijas izcelsmei.

15. Tomēr pēc tam, kad kļuva zināms par apļveida krāpšanu⁸, pārvadājot sviestu starp Eiropas Kopieni un Igauniju, 2000. gada martā Kopienas delegācija ieradās pārbaudes apmeklējumā Igaunijā, sadarbojoties ar tūrienes muitas dienestiem. Šī apmeklējuma laikā cita starpā tika veikta pārbaude arī uzņēmumā *Lacto*. Pārbaudē tika aplūkota arī prasītājas iesniegto pārvadājumu sertifikātu EUR.1 pareizība.

⁸ — Sviesta izvešana no Kopienas uz Igauniju un sekojoša tā atkārtota ieviešana Kopienā.

16. Šī pārbaudes apmeklējuma laikā uzņēmums *Lacto* vairs nevarēja pierādīt Kopienā ievestā sviesta Igaunijas izcelsmi, konkrētāk, tas nebija saglabājis oriģinālos dokumentus, kas varētu pierādīt sviesta izcelsmi. Vienlaikus noskaidrojās, ka Igaunijas muitas iestādes iepriekš ne reizi nebija veikušas īstu pārbaudi uzņēmumā *Lacto*, bet tikai laiku pa laikam saistībā ar pārvadājumu sertifikāta EUR.1 izdošanu bija prasījušas iesniegt vispārīgus dokumentus, piemēram, piena piegādes līgumus un atbilstošus aprēķinus.

17. Ar 2000. gada 14. jūlija lēmumu Tallinas (Igaunija) Muitas inspekcija pasludināja pārvadājumu sertifikātus EUR.1 par nederīgiem un konfiscēja tos. Pēc *Lacto* prasības *Estonian Customs Board* (Igaunijas Muitas pārvalde) 2000. gada 11. septembrī pasludināja šo lēmumu par spēkā neesošu formālu iemeslu dēļ⁹.

18. Rezultātā Nīderlandes muitas dienesti piedzina muitas nodokļus no uzņēmuma *Beemsterboer* kopsummā par NLG 1 697 095,50 (EUR 770 107,36). Pret šo lēmumu uzņēmums sākotnēji iesniedza sūdzību, kas tika apmierināta, un tagad ir

cēlis prasību *Gerechtshof te Amsterdam* (turpmāk tekstā — "iesniedzējtiesa").

IV — Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu un tiesvedība Tiesā

19. Ar 2004. gada 14. jūnija lēmumu *Gerechtshof te Amsterdam* Muitas lietu palāta apturēja tiesvedību un uzdeva Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

"1) Vai Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jauno redakciju var piemērot gadījumā, kad muitas parāds ir radies un tā piedziņa notikusi pirms šīs normas stāšanās spēkā?

2) Ja uz pirmo jautājumu tiek atbildēts apstiprinoši, vai pārvadājumu sertifikāts EUR.1, par kuru nevar konstatēt, ka tas faktiski ir nepareizs, jo to preču izcelsmi, par kurām ir izdots sertifikāts, pēc muietošanas pārbaudē nevarēja apstiprināt, bet precēm tikai šī iemesla dēļ ir liegts preferenciālais režīms, ir "nepareizi izdots sertifikāts", kā tas noteikts

⁹ — Pēc *Beemsterboer* un *Hoogvegt* sniegtajām ziņām šī paziņošana par spēkā neesamību notika sakarā ar kompetences robežu pārsniegšanu.

Muitas kodeksa jaunās redakcijas 220. panta 2. punkta b) apakšpunktā, un, ja tā nav, vai attiecīgā persona var pamatoti atsaukties uz šo normu?

V — Vērtējums

- 3) Ja uz otro jautājumu tiek atbildēts apstiprinoši, kam ir pierādīšanas pienākums attiecībā uz to, ka sertifikāts balstās uz eksportētāja nepareizi sniegtām ziņām, vai arī kuram ir jāpierāda, ka izdevējstādes acīmredzami zināja vai arī tām bija jāzina, ka preces neatbilst preferenciālā režīma piemērošanas priekšnoteikumiem?
- 4) Ja uz pirmo jautājumu tiek atbildēts noliedzīgi, vai attiecīgā persona var pamatoti atsaukties uz Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta ievada un b) apakšpunkta redakciju, kas bija spēkā līdz 2000. gada 19. decembrim, gadījumā, ja vēlāk nav iespējams pārlicināties, ka muitas dienestī sertifikātu EUR.1 tā izdošanas brīdī izdeva pamatoti un pareizi?"

20. Tiesvedības laikā Tiesā *Beemsterboer* un *Hoogwegt* iesniedza kopīgus rakstveida apsvērumus. Turklāt gan Nīderlandes, gan Itālijas valdības un Komisija ir iesniegušas rakstveida apsvērumus.

A — *Par pirmo prejudiciālo jautājumu: Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jaunās redakcijas piemērošana ar atpakaļejošu spēku*

21. Uzdotot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jauno redakciju var piemērot arī muitas parādiem, kas ir radušies un ko piedzen pirms tās stāšanās spēkā. Citiem vārdiem sakot, iesniedzējtiesa prasa informāciju par iespējamo Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jaunās redakcijas atpakaļejošo spēku.

22. Regula Nr. 2700/2000, ar kuru Muitas kodeksā tika ieviesta 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jaunā redakcija, kas stājās spēkā 2000. gada 19. decembrī, neparedz pārejas noteikumus, tāpēc interpretācijas ceļā ir jānoskaidro, vai šai jaunajai redakcijai var būt atpakaļejošs spēks. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, tas pamatā ir atkarīgs no tā, vai ir runa par procesuālo vai materiālo tiesību normu. Parasti procesuālās normas ir piemērojamas visiem strīdiem, kas tiek izskatīti to spēkā stāšanās laikā, bet materiāli

tiesiskās normas parasti tiek interpretētas tā, ka tās neattiecas uz gadījumiem, kas notikuši pirms to stāšanās spēkā¹⁰.

23. Iepriekšējā Muitas kodeksa 217.–221. panta redakcijā, t.i., Regulā Nr. 1697/79¹¹, procesuālo un materiālo tiesību elementu bija nedalāmi savstarpēji saistīti. Pēc Tiesas uzskatiem tie veidoja vienotu veselumu un attiecībā uz to spēku laikā nevarēja tikt aplūkoti atsevišķi¹². Bet tas, vai Muitas kodeksa 217.–221. pants savukārt veido šādu vienotu veselumu, vai arī katra no šīm normām ir aplūkojama atsevišķi¹³, šajā gadījumā vēl ir jānoskaidro. Katrā ziņā normu, kas tieši attiecas uz šo lietu, t.i., Muitas kodeksa 220. pantu, raksturo procesuālu un materiāli tiesisku elementu līdzāspastāvēšana.

24. Teksts un regulējuma saturs gan pirmajā mirklī liek domāt, ka šai normai ir galvenokārt procesuāls raksturs; tā Muitas kodeksa 220. pantā ir runa par "iegrāmatošanu", šis pants paredz termiņu un tajā nav ietverts īpašs regulējums attiecībā uz muitas parāda apjomu, bet gan norādīts uz "pēc likuma uzliedzamo muitas nodokļa summu". Ja tomēr ievērojam, ka šīs normas mērķis arī tās jaunajā redakcijā ir nodrošināt līdzsvaru starp publiskajām budžeta interesēm, no vienas puses, un muitas parādnieku tiesisko palāvību, no otras puses, kļūst skaidrs, ka tai katrā gadījumā ir arī materiāli tiesisks saturs: Muitas kodeksa 220. panta mērķis galu galā arī ir — noteikt, vai muitas parādniekam vēl ir jāmaksā pēc likuma uzliedzamā nodokļa summa.

10 — Sal. ar 1981. gada 12. novembra spriedumu apvienotajās lietās no 212/80 līdz 217/80 *Salumi u.c.*, dēvētu arī "Salumi II" (*Recueil*, 2735. lpp., 9. punkts), 1993. gada 6. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-121/91 un C-122/91 *CT Control* [Roterdama] un *JCT Benelux*/Komisija (*Recueil*, I-3873. lpp., 22. punkts), 1999. gada 7. septembra spriedumu lietā C-61/98 *De Haan* (*Recueil*, I-5003. lpp., 13. punkts), 2002. gada 14. novembra spriedumu lietā C-251/00 *Ilumitrónica* (*Recueil*, I-10433. lpp., 29. punkts) un 2004. gada 1. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-361/02 un C-362/02 *Tsapalos un Diamantakis* (Krājums, I-6405. lpp., 19. punkts).

11 — Padomes 1979. gada 24. jūlija Regula (EEK) Nr. 1697/79 par vēlāku ievēdmuitas vai izvedmuitas piedziņu no nodokļu parādniekiem par precēm, kuras ir pieteiktas muitas procedūrai, kurā ietverts šāds nodokļu maksāšanas pienākums (OV L 197, 1. lpp.).

12 — Spriedums lietā "Salumi II" (iepriekš minēts 10. zemsvītras piezīmē, 11. punkts) un 1997. gada 6. novembra spriedums lietā C-261/96 *Conserchimica* (*Recueil*, I-6177. lpp., 17. punkts).

13 — Par labu šādai dažādu Muitas kodeksa normu atsevišķai aplūkošanai it īpaši ir izteicies ģenerāldokvāts Džeikobs [Jacobs] savos 2005. gada 30. jūnija secinājumos lietā C-201/04 *Molenbergnatie* (atrodas izskatīšanā Tiesā, 40. un turpmākie punkti). Arī 2003. gada 13. marta spriedumu lietā C-156/00 *Niederlande/Komisija* (*Recueil*, I-2527. lpp., 35., 36. un 62.–67. punkts) var saprast tā, ka Muitas kodeksa atsevišķās normas ir aplūkotas nevis kopumā, bet atsevišķi.

25. Tātad, tā kā nav runa par tīri procesuālu normu, lietā, kāda ir pamata tiesvedībā, kurā muitas parāds ir radies pirms 2000. gada 19. decembra un notikusi vēlāka piedziņa, principā ir piemērojams Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkts sākotnējā, nevis jaunajā redakcijā¹⁴.

14 — Šajā sakarā skat. spriedumus lietā *Niederlande/Komisija* (iepriekš minēts 13. zemsvītras piezīmē, 36. punkts) un lietā *Ilumitrónica* (iepriekš minēts 10. zemsvītras piezīmē, 30., 36. un turpmākie punkti) attiecībā uz Muitas kodeksa un pirms tam piemērojamām Regulas Nr. 1697/79 normām. Attiecībā uz saistību starp Regulu Nr. 1697/79 un pirms tam spēkā esošajām valsts tiesībām sal. arī ar spriedumiem lietās "Salumi II" (iepriekš minēts 10. zemsvītras piezīmē, 12., 15. un 16. punkts), *Conserchimica* (iepriekš minēts 12. zemsvītras piezīmē, 18., 21. un 23. punkts) un 1993. gada 1. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās no C-31/91 līdz C-44/91 *Lageder u.c.* (*Recueil*, I-1761. lpp., 26. punkts).

26. Tomēr saskaņā ar pastāvīgo judikatūru arī tiesību normas ar materiāli tiesisku saturu izņēmuma gadījumos var interpretēt tā, ka tās attiecas uz faktiem, kas radušies pirms to spēkā stāšanās, un, proti, “ja vien no to teksta, nospraustā mērķa vai uzbūves nepārprotami izriet, ka tām piemīt šāda iedarbība”¹⁵. Turklāt izšķiroša nozīme ir tam, ka netiek pārkāpti tiesiskās drošības un tiesiskās pašāvības principi, uz kuriem galu galā balstās materiāli tiesisko normu atpakaļejoša spēka aizliegums¹⁶. Proti, Kopienų materiālo tiesību normu atpakaļejoša piemērošana ir pieļaujama tikai tad, “ja to prasa nospraustais mērķis un tiek pienācīgi ievērota attiecīgās personas tiesiskā pašāvība”¹⁷.

27. Gan tiesiskās drošības, gan arī tiesiskās pašāvības aizsardzības principiem šajā gadījumā ir veltīta pietiekama uzmanība. Ne

viens, ne otrs princips neaizliedz Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jauno redakciju piemērot ar atpakaļejošu spēku.

28. *Tiesiskās drošības princips* ir Kopienų tiesību pamatprincips, kas it īpaši prasa *tiesību skaidrību*, t.i., normai ir jābūt skaidrai un precīzai, lai nodokļu maksātājs varētu savas tiesības un pienākumus saprast nepārprotami un līdz ar to spert attiecīgus soļus¹⁸.

29. Būtībā Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jaunās redakcijas mērķis bija tieši tāds — radīt lielāku skaidrību tiesībās, kodificējot un precizējot līdzšinējo tiesību stāvokli muitas nodokļu piedzišanas jomā. Kā pareizi norāda Komisija, tās mērķis nebija veikt grozījumus, bet gan precizēt tikai vienu īpašu gadījumu — preferenciāla režīma piemērošanu precēm no trešām valstīm. Turklāt Kopienų likumdevējs uzskatīja par nepieciešamu sīkāk definēt jēdzienus, kas šajā normā jau bija ietverti, proti, “muitas dienestu kļūda” un “muitas nodokļu parādnieka labticība”¹⁹.

15 — 1993. gada 15. jūlija spriedums lietā C-34/92 *GruSa Fleisch* (*Recueil*, I-4147. lpp., 22. punkts) un 2002. gada 24. septembra spriedums apvienotajās lietās C-74/00 P un C-75/00 P *Falck u.c./Komisija* (*Recueil*, I-7869. lpp., 119. punkts), tāpat arī spriedums lietā “Salumi II” (iepriekš minēts 10. zemsvītras piezīmē, 9. punkts); līdzīgi arī 1985. gada 29. janvāra spriedums lietā 234/83 *Gesamthochschule Duisburg* (*Recueil*, 327. lpp., 20. punkts).

16 — Spriedumi lietās “Salumi II” (iepriekš minēts 10. zemsvītras piezīmē, 10. punkts), *GruSa Fleisch* (iepriekš minēts 15. zemsvītras piezīmē, 22. punkts) un 1982. gada 10. februāra spriedums lietā 21/81 *Bout* (*Recueil*, 381. lpp., 13. punkts).

17 — 1979. gada 25. janvāra spriedumi lietā 98/78 *Racke* (*Recueil*, 69. lpp., 20. punkts) un lietā 99/78 *Decker* (*Recueil*, 101. lpp., 8. punkts), kā arī spriedumi lietās “Salumi II” (iepriekš minēts 10. zemsvītras piezīmē, 10. punkts), *GruSa Fleisch* (iepriekš minēts 15. zemsvītras piezīmē, 22. punkts), *Falck u.c./Komisija* (iepriekš minēts 15. zemsvītras piezīmē, 119. punkts), 2004. gada 15. jūlija spriedums lietā C-459/02 *Gerekenis u.c.* (Krājums, I-7315. lpp., 23. un 24. punkts) un 2005. gada 26. aprīļa spriedums lietā C-376/02 *Stichting “Goed Women”* (Krājums, I-3445. lpp., 32. un 33. punkts). Šeit minētā judikatūra attiecas, proti, uz normas atpakaļejošu spēku, ko noteicis tās izdevējs. Bet, kā it īpaši norādīts spriedumos lietās “Salumi II” un *Falck u.c.*, Tiesa pamatojas uz šo judikatūru arī tad, ja tā ir atbilstoša, lai izpētuma kārtā pazinotu par kādas Kopienų materiālās tiesību normas atpakaļejošu spēku interpretācijas ceļā.

18 — Pastāvīgā judikatūra: sal. ar 2005. gada 14. aprīļa spriedumu lietā C-110/03 *Belģija/Komisija* (Krājums, I-2801. lpp., 30. punkts) un 2005. gada 7. jūnija spriedumu lietā C-17/03 *VEW u.c.* (Krājums, I-4983. lpp., 80. punkts), kā arī tajos minēto judikatūru.

19 — Sal. ar Regulas Nr. 2700/2000 preambulas vienpadsmito apsvērumu.

30. Turpretim saturiski jau Regulas Nr. 1697/79 5. panta 2. punkta interpretācija, kas bija spēkā pirms Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta, ietvēra būtisku daļu no tā, kas šīs normas jaunajā redakcijā ir tieši noteikts regulas tekstā. Tā, piemēram, jau toreiz bija noteikts, ka nepareiza pārvadājumu sertifikāta EUR.1 izdošana nav kļūda, ja šis sertifikāts ir balstīts uz nepatiesām eksportētāja ziņām, ja vien izdevējiestādes zināja vai arī tām bija jāzina, ka attiecīgās preces neatbilst preferenciāla režīma piemērošanas priekšnoteikumiem²⁰. Tātad Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jaunā redakcija nemaina tiesisko stāvokli, bet gan ievieš skaidrību tiesībās un līdz ar to sniedz lielāku tiesisko drošību.

31. Arī tiesiskās palāvības aizsardzības princips ir pieskaitāms Kopienų pamatprincipiem. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru katrs tirgus dalībnieks, kuram Kopienų iestādes ir radījušas pamatotas cerības, var atsaukties uz tiesiskās palāvības aizsardzību²¹.

20 — Sal. ar 1996. gada 14. maija spriedumu apvienotajās lietās C-153/94 un C-204/94 *Faroe Seafood* u.c. (*Recueil*, I-2465. lpp., 91.–97. punkts, it īpaši 92., 95. un 97. punkts), no vienas puses, un Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta trešo daļu jaunajā redakcijā, no otras puses.

21 — Pastāvīgā judikatūra: sal. ar spriedumiem lietās *Gerekens* (iepriekš minēts 17. zemsvītras piezīmē, 28. punkts) un *VEAMW* u.c. (iepriekš minēts 18. zemsvītras piezīmē, 73. punkts), kā arī 2004. gada 15. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-37/02 un C-38/02 *Di Leonardo* un *Dilexport* (Krājums, I-6911. lpp., 70. punkts) un tajos minēto judikatūru.

32. Attiecīgo tirgus dalībnieku tiesiskās palāvības aizsardzība saistībā ar muitas dienestu kļūdām Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jaunajā redakcijā attiecībā uz preferenciālo statusu precēm no trešām valstīm netiek vājināta, bet gan tikai stiprināta. Jau līdz šim minētā norma paredzēja, kādos apstākļos muitas dienestu kļūdas gadījumā pēc likuma uzlielkamo muitas nodokļa summu vairs nedrīkst vēlāk piedzīt no labticīga muitas nodokļa parādnieka tiesiskās palāvības aizsardzības dēļ²², un pie kļūdām šīs normas izpratnē saskaņā ar tās sākotnējo redakciju piederēja arī nepareizu sertifikātu izdošana attiecībā uz preferenciālo statusu precēm no trešām valstīm. Normas jaunās redakcijas mērķis, kā jau paskaidrots, ir tikai kodificēt līdzšinējo tiesisko situāciju un precizēt tieši šo īpašo gadījumu.

33. Tā kā Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jaunā redakcija būtībā padara skaidrāku līdzšinējo tiesisko stāvokli, bet pamatos to nemaina, tad, piemērojot jauno redakciju ar atpakaļejošu spēku, nerodas arī nepamatotas tirgus dalībnieku nevienlīdzīgas attieksmes risks²³ atkarībā no tā, vai kompetentā iestāde piedzen muitas parāda summu par laikposmu līdz 2000. gada

22 — Attiecībā uz iepriekšējo regulējumu Regulas Nr. 1697/79 5. panta 2. punktā sal. ar 1993. gada 1. aprīļa spriedumu lietā C-250/91 *Hewlett Packard* (*Recueil*, I-1819. lpp., 46. punkts).

23 — Uz šo risku saistībā ar materiāli tiesisko normu piemērošanu ar atpakaļejošu spēku it īpaši ir norādīts spriedumā lietā "Salumi II" (iepriekš minēts 10. zemsvītras piezīmē, 14. punkts).

19. decembrim pirms jaunās redakcijas stāšanās spēkā vai pēc tam.

34. Ne tiesiskās drošības un tiesiskās palāvbības aizsardzības principi, ne vienlīdzības princips tātad neaizliedz piemērot Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jauno redakciju ar atpakajejošu spēku.

35. Ņemot vērā iepriekš minēto, es kopumā nonāku pie secinājuma, ka Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jaunā redakcija ir attiecināma arī uz muitas parādiem, kas ir radušies pirms tās stāšanās spēkā un ir tikuši piedzīti vēlāk.

B — *Par otro prejudiciālo jautājumu: rīcība ar pārvadājumu sertifikātiem EUR.1, kuru nepareizība nav acīmredzama*

Par otrā jautājuma pirmo daļu: “nepareizi izdota sertifikāta” jēdziens

36. Otrā jautājuma pirmajā daļā iesniedzējtiesa lūdz izskaidrot “nepareizi izdota sertifikāta” jēdzienu atbilstoši Muitas kodeksa

220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jaunajai redakcijai. Būtībā tā vēlas zināt, vai pārvadājumu sertifikāts EUR.1 ir jāuzskata par nepareizi izdotu jau tad, ja tajā norādīto preču izcelsmi nevar apstiprināt vēlākā pārbaudē.

37. Šis jautājuma daļas pamatā ir tas, ka šajā gadījumā iesniedzējtiesas atspoguļotais lietas saturs vairs neļauj nepārprotami konstatēt, vai apstrīdētie pārvadājumu sertifikāti EUR.1 ir izdoti pareizi vai nepareizi. Proti, nav nepārprotamu pierādījumu, ka šie sertifikāti būtu nepareizi; no otras puses, arī to pareizību vairs nevar apstiprināt, jo eksportētājs — uzņēmums *Lacto* — nav saglabājis tam nepieciešamos dokumentus.

38. Saskaņā ar Brīvās tirdzniecības līguma 3. protokola 16. pantu pierādījums, ka no Igaunijas Kopienā ievestajiem produktiem ir Igaunijas izcelsme šī protokola izpratnē, ir pārvadājumu sertifikāts EUR.1. Šāds sertifikāts tātad ir pierādījums ievesto preču izcelsmei²⁴ un ir pamats, lai kompetentās

24 — Attiecībā uz salīdzināmiem līgumiem sal. arī ar 1993. gada 7. decembra spriedumu lietā C-12/92 *Huygen* u.c. (*Recueil*, I-6381. lpp., 16. punkts), spriedumu apvienotajās lietās *Faroe Seafood* u.c. (iepriekš minēts iepriekš 20. zemsviras piezīmē, 16. punkts) un 1995. gada 23. februāra spriedumu lietā C-334/93 *Bonapharma* (*Recueil*, I-319. lpp., 16. punkts).

muitas iestādes piemērotu preferenciālo muitas tarifu.

39. Tomēr pārvadājumu sertifikātā EUR.1 norādīto izcelsmi var pārbaudīt vēlākā kontrolē, tajā skaitā Kapienu izmeklēšanas misijās, kā šajā gadījumā²⁵. Par šādas pārbaudes sekām Tiesa spriedumā lietā *Faroe Seafood* u.c. ir norādījusi:

“Ja šādas pārbaudes laikā netiek apstiprināta sertifikātā EUR.1 norādītā izcelsmes vieta, tad no tā [...] ir jāsecina, ka precei ir nezināma izcelsme un ka sertifikāts līdz ar to ir izdots nepareizi, un preferenciālais tarifs ir piemērots nepamatoti. Šajā gadījumā ievēdošās dalībvalsts muitas dienestiem principā ir jāpieprasa importa laikā neuzklītie muitas nodokļi”²⁶.

40. Tātad pārvadājumu sertifikāta EUR.1 pierādījuma spēks var tikt sagrauts vēlākā

25 — Spriedums lietā *Faroe Seafood* u.c. (iepriekš minēts 20. zemsvītras piezīmē, 16. punkts, pirmais teikums); sal. arī ar spriedumu lietā *Huygen* u.c. (iepriekš minēts 24. zemsvītras piezīmē, 16. punkts) un 1997. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-97/95 *Pascoal & Filhos* (*Recueil*, I-4209. lpp., 30. punkts).

26 — Spriedums lietā *Faroe Seafood* u.c. (iepriekš minēts 20. zemsvītras piezīmē, 16. punkts, otrais un trešais teikums; izcēlums mans); sal. arī ar spriedumu lietā *Huygen* u.c. (iepriekš minēts 24. zemsvītras piezīmē, 16. un 17. punkts) un spriedumu lietā *Pascoal & Filhos* (iepriekš minēts 25. zemsvītras piezīmē, 30. punkts).

pārbaudē²⁷. Ja šādas vēlākas pārbaudes noved pie secinājuma, ka attiecīgā prece ir nezināmas izcelsmes, tad tā sekas neizbēgami ir tādas, ka pārvadājumu sertifikāts EUR.1 turpmāk tiek uzskatīts par nepareizi izdotu, ja tajā vēl piedevām kā preces izcelsmes vieta ir norādīta konkrēta valsts. Citiem vārdiem sakot, neziņa par preču izcelsmi un pārvadājumu sertifikāta EUR.1 nepareizība ir tikai vienas medaļas divas puses.

41. Ja pārvadājumu sertifikāts EUR.1, kā šajā gadījumā, būtu uzskatāms par *pareizi izdotu*, tad tā sekas būtu tādas, ka to arī turpmāk varētu izmantot attiecīgā izstrādājuma izcelsmes pierādīšanai un uz šo izstrādājumu arī turpmāk būtu jāattiecināta preferenciālais režīms, neskatoties uz to, ka vēlākas pārbaudes rezultātā būtu noskaidrots, ka ir runa par nezināmas izcelsmes precī. Tātad kompetentajām iestādēm, pēc iespējas rūpīgi sekojot līdzī, tad būtu arī turpmāk jānodrošina izstrādājumam preferenciālais statuss, kaut

27 — Par šo skat. arī spriedumus lietās *Pascoal & Filhos* (iepriekš minēts 25. zemsvītras piezīmē, 35., 36. un 41. punkts) un *Faroe Seafood* u.c. (iepriekš minēts 20. zemsvītras piezīmē, 63. punkts).

Turklāt šajā gadījumā atšķirībā no sprieduma lietā *Faroe Seafood* u.c. (iepriekš minēts 20. zemsvītras piezīmē, 5., 6., 17. un turpmākie punkti) saskaņā ar rīcībā esošo informāciju satūra ziņā nebija domstarpību ar Igaunijas muitas dienestiem attiecībā uz *faktisko pārbaudes rezultātu*. Tam, ka muitas nodokļu vēlākas piedziņas laikā Igaunijas iestādes vēl nebija galīgi atcēlušas pārvadājumu sertifikātus EUR.1, bija drīzāk formāli iemesli (sal. ar šo secinājumu 17. punktu). Tas tomēr nevarēja liegt Nīderlandes muitas iestādēm uzskatīt ievesto sviestu par nezināmas izcelsmes sviestu, proti, tiklīdz bija zināms vēlākas pārbaudes rezultāts.

arī šis izstrādājums neatbilstu tā prasībām. Arī šādā veidā tiktu atbalstīts nelikumīgs imports un krāpšanas gadījumi.

b) apakšpunkta jauno redakciju arī tad, ja nav “nepareizi izdota sertifikāta” šīs normas otrās daļas izpratnē.

42. Tāpēc uz otrā jautājuma pirmo daļu ir jāatbild šādi:

44. Tādos apstākļos, kādi ir pamata tiesvedībā, sertifikāts, kā tikko paskaidrots, ir uzskatāms par nepareizi izdotu. Līdz ar to nav nepieciešams atbildēt uz otrā jautājuma otro daļu.

Ja pārvadājumu sertifikātā EUR.1 norādīto preču izcelsmi vēlāk vairs nevar droši konstatēt, tad sertifikāts ir uzskatāms par nepareizi izdotu, kā tas ir norādīts Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta otrajā daļā Regulas Nr. 2700/2000 redakcijā.

C — Par trešo prejudiciālo jautājumu: pierādīšanas pienākuma sadale

Par otrā jautājuma otro daļu: Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jaunās redakcijas piemērošana, ja nav “nepareizi izdota sertifikāta”

43. Otrā jautājuma otrajā daļā iesniedzējtiesa vēlas uzzināt, vai ir iespējams atsaukties uz Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta

45. Uzdodot trešo jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, kam ir pierādīšanas pienākums attiecībā uz to, ka pārvadājumu sertifikāts EUR.1 ir balstīts uz eksportētāja nepareizi sniegtām ziņām, un kuram ir jāpierāda, ka izdevējstādes acīmredzami zināja vai arī tām bija jāzina, ka preces neatbilst preferenciālā režīma piemērošanas priekšnoteikumiem. Līdz ar to iesniedzējtiesa norāda uz pierādīšanas pienākumu, izpildot Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta trešās daļas jaunajā redakcijā paredzētās prasības.

Par Muitas kodeksa jaunās redakcijas 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta trešās daļas ievadu: pierādīšanas, ka eksportētājs ir sniedzis nepareizas ziņas, pienākums

sertifikāta nepareizība ir balstīta uz šim nepareizajām ziņām, pienākums.

46. Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta trešās daļas sākuma jaunā redakcija ietver izņēmumu, kad likumā ir noteikta otrajā daļā minētā kļūdas prezumpcija. Tātad, izdodot nepareizu pārvadājumu sertifikātu EUR.1, tā *izņēmuma kārtā nav* muitas dienestu *kļūda*, ja šis sertifikāts ir balstīts uz ziņām, ko ir nepareizi sniedzis eksportētājs.

47. Saskaņā ar procesuālajās tiesībās vispārīto noteikumu principā tam, kurš atsaucas uz kādas normas prasībām, ir jāpierāda to esamība.

48. Parasti tā iestāde, kurai ir vēlāk jāiegrāmato pēc likuma uzliedzamā muitas nodokļa summa, atsaucas uz Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta trešās daļas ievada jaunajā redakcijā noteikto izņēmumu. Tātad pamatā šai iestādei, kas principā ir ievēdējas dalībvalsts muitas dienests, ir pierādīšanas, ka eksportētājs tik tiešām ir sniedzis nepareizas ziņas un ka

49. Šāda pierādīšanas pienākuma sadale ir pamatota arī tāpēc, ka iestāde principā labāk spēj veikt pierādīšanu nekā eksportētājs uzņēmums. Iestāde, izmantojot administratīvo sadarbību ar trešās valsts iestādēm, var iegūt informāciju par to, *kuras ziņas* procedūrā minētajās iestādēs faktiski ir sniegtas un *uz ko*, visbeidzot, *balstījies* pārvadājumu sertifikāts EUR.1. Šim mērķim Brīvās tirdzniecības līguma 3. protokola 28. panta 3. punkts skaidri noteic, ka pieteikumi ir jāuzglabā trīs gadus. Tas, vai, neskatoties uz to, eksportētāja pieteikumā minētie dati bija *pareizi* vai *nepareizi*, ir jāizvērtē, pamatojoties uz visām pieteikumā ietvertajām ziņām²⁸, turklāt eksportētājvalsts muitas iestādes saskaņā ar 3. protokola 32. panta 3. punktu ir tiesīgas veikt jebkādas pārbaudes, kuras tās uzskata par vajadzīgām²⁹. Savukārt eksportētājam saskaņā ar 3. protokola 28. panta 1. punktu ir pienākums trīs gadus uzglabāt dokumentus, kas pierāda tā izvesto preču izcelsmi.

28 — Sal. ar Regulas Nr. 2700/2000 preambulas vienpadsmito apsvērumu, kas īpaši paskaidro Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jauno redakciju.

29 — Šīs pārbaudes, kā izriet no 3. protokola 32. panta 1. punkta, tiek veiktas attiecībā uz *visu* šī protokola *nosacījumu* izpildi.

50. Uz eksportētāja pienākumu uzglabāt savus dokumentus norāda arī tas, ka pierādīšanas procedūra kompetentajās iestādēs ir atkarīga no eksportētāja līdzdarbības. Ja eksportētājs nepilda šo pienākumu un neuzglabā dokumentus, kas ļauj pārbaudīt izvesto preču izcelsmi, muitas iestādēm kļūst neiespējami *bez pašu līdzdalības* pierādīt, vai tika sniegtas pareizas vai nepareizas ziņas. Šādā gadījumā nebūtu taisnīgi uzlikt muitas iestādēm pierādīšanas pienākumu. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Kopienai nav jāuzņemas atbildība par importētāju piegādātāju prettiesiskās uzvedības negatīvajām sekām³⁰.

51. Tātad, ja eksportētāja sākotnēji sniegto datu pārbaude piedzīvo neveiksmi tāpēc, ka tas, nepildot savu pienākumu, nav saglabājis attiecīgos dokumentus, tad ir pamats mainīt pierādīšanas pienākuma subjektu. Tad muitas nodokļu parādniekam ir uzlikts pierādīšanas pienākums saskaņā ar Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta trešās daļas jauno redakciju, t.i., tam tad ir jāpierāda, ka trešās valsts iestāžu izdots pārvadājumu sertifikāts EUR.1 balstās uz pareizi sniegtām ziņām, jo eksportētāja nepareiza rīcība vai maldība pieder pie nodokļu parādnieka normāliem darījumu riskiem un tās

nevar uzskatīt par neparedzamām darījumu attiecībās. Kaut arī nodokļu parādniekam nav iespējas ietekmēt savu līgumpartneru rīcību, viņš tos var brīvi izvēlēties un viņam ir jāveic attiecīgi pasākumi, lai novērstu to nepareizas rīcības risku, piemēram, iekļaujot atbilstošas normas līgumos ar tiem vai arī noslēdzot īpašu apdrošināšanu³¹. Tādējādi nodokļu parādnieks, mainot pierādīšanas pienākuma subjektu, arī netiek "padarīts atbildīgs par sistēmas sliktu funkcionēšanu"³².

52. Turklāt pierādīšanas pienākuma subjekta maiņa, kā ir vēlējis Kopienas likumdevējs, gadījumā, ja eksportētājs, nepildot savu pienākumu, nav saglabājis savus dokumentus, veicina aizsardzību pret nelikumību un krāpšanas gadījumiem, ievēdot preces atbilstoši preferenciālajai sistēmai³³. Citādi, ie-

30 — Spriedums lietā *Pascoal & Filhos* (iepriekš minēts 25. zemsvītras piezīmē, 59. punkts).

31 — Šajā sakarā skat. spriedumu lietā *Pascoal & Filhos* (iepriekš minēts 25. zemsvītras piezīmē, 59. punkts) un 2002. gada 11. jūlija spriedumu lietā *C-210/00 Kāserei Champignon Hofmeister (Recueil, I-6453. lpp., 80. punkts)*. Pēdējais minētais spriedums attiecas uz nepareizu deklarāciju iesniegšanu par eksporta izdevumu atlīdzināšanu.

32 — Šajā sakarā sal. ar Regulas Nr. 2700/2000 preambulas vienpadsmito apsvērumu; no tā izriet, ka ar Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jauno redakciju ir jānovērš atbildības uzlikšana nodokļu parādniekiem par sistēmas sliktu darbību, kas izpaužas kā trešās valsts iestāžu darbības kļūda.

33 — Sal., piemēram, ar Regulas Nr. 2700/2000 preambulas otro apsvērumu. Tādā pašā nozīmē skat. arī Regulas Nr. 2913/92 preambulas astoto apsvērumu, kā arī 2005. gada 14. aprīļa spriedumu lietā *C-385/03 Kāserei Champignon Hofmeister (Krājums, I-2997. lpp., 27. un 28. punkts)* un 2002. gada 11. jūlija spriedumu lietā *C-210/00 Kāserei Champignon Hofmeister* (iepriekš minēts 31. zemsvītras piezīmē, 60. punkts). Pēdējie minētie spriedumi attiecas uz eksporta izdevumu atlīdzināšanas sistēmu.

spējams, varētu rasties vēlme izmantot preferenciālo sistēmu par sliktu Kapienu budžetam un šādu rīcību noslēpt, iznīcinot dokumentus, kas bija jāsaģlabā. Tiesvedībā Tiesā uz to pamatotī norādīja Itālijas un Nīderlandes valdības.

atsauksies uz šiem izņēmumiem. Saskaņā ar vispārpieņemtiem procesuālo tiesību pienākumiem tātd tieši šiem nodokļu parādnīekiem arī ir pierādīšanas pienākums atbilstoši Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta trešās daļas ievada jaunajai redakcijai.

Par Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta trešās daļas beigu jauno redakciju: "zināšanas vai vajadzības zināt" pierādīšanas pienākums

55. Nodokļu parādnīeks ar dzīves vietu Kapienā pats var vai nu tikai ar grūtībām pierādīt, vai arī vispār nevar pierādīt trešās valsts kompetentās iestādes attiecīgās *iekšējās zināšanas*, izdodot pārvadājumu sertifikātu EUR.1, jo šim nodokļu parādnīekam kā jebkuram ārvalstnīekam nav nepieciešamās pieejas turienes iestāžu iekšējām lietām.

53. Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta trešās daļas beigu jaunajā redakcijā ietverts izņēmums no šīs daļas sākuma. Saskaņā ar to tomēr tiek pieņemta otrajā daļā paredzētā kļūdas prezumpcija, ja ir acīmredzams, ka iestādes, kas izdevušas pārvadājumu sertifikātu EUR.1, zināja vai arī tām bija jāzina, ka attiecīgās preces neatbilst preferenciālā režīma piemērošanas nosacījumiem.

56. Tomēr ir jāņem vērā, ka Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta trešās daļas beigu jaunā redakcija ir attiecināma tikai uz gadījumiem, kuros ir *acīmredzams*, ka trešās valsts iestādes zināja vai tām bija jāzina par noteiktiem apstākļiem. Turklāt runa var būt tikai par apstākļiem, kas ir pierādāmi, nepievēršoties trešās valsts iestāžu iekšējām zināšanām vai iekšējai organizācijai. Ja, piemēram, attiecīgajā trešajā valstī vispār nav atradušās konkrētā izstrādājuma produkcijas noliktavas, ir acīmredzami, ka

54. Nodokļu parādnīeks, no kura vēlāk piedzenami ievadmuītas nodokļi, sistemātiski

nevar apliecināt šīs preces izcelsmi šajā trešajā valstī³⁴. Tātad nodokļu parādniekam bez turpmākiem paskaidrojumiem var prasīt pierādīt šādus vai līdzīgus faktus³⁵.

redakcijā paredzēto nosacījumu pierādīšanas pienākums ir tam, kas atsaucas uz šo normu.

57. Šādos apstākļos var saglabāt tādu pierādīšanas pienākuma sadali, kāda tā ir vispārīgi atzītajos procesuālo tiesību noteikumos; pierādīšanas pienākuma subjekta maiņa nav nepieciešama.

Taču, ja eksportētājs, nepildot savu pienākumu, nav saglabājis attiecīgos dokumentus, kas pierāda izvesto ražojumu izcelsmi, tad nodokļu parādniekam ir pienākums pierādīt, ka trešās valsts iestāžu izdots pārvadājumu sertifikāts EUR.1 balstījās uz pareizi sniegtām ziņām.

Starpsecinājumi

58. Minēto iemeslu dēļ uz iesniedzējtiesas trešo jautājumu ir jāatbild šādi:

D — *Par ceturto prejudiciālo jautājumu: Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta sākotnējās redakcijas interpretācija*

Saskaņā ar Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta trešajā daļā jaunajā

59. Uzdodot ceturto jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas precizēt Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta sākotnējās redakcijas interpretāciju. Šis jautājums ir uzdots tikai gadījumam, ja uz pirmo jautājumu tiek atbildēts noliedzoši. Tā kā atbilstoši šeit piedāvātajam risinājumam uz pirmo jautājumu ir jāatbild apstiprinoši un līdz ar to Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta jaunā redakcija ir piemērojama pamata tiesvedībā izskatāmajā lietā, uz ceturto jautājumu nav jāatbild.

34 — Turpretim tikai fakts, ka trešās valsts iestādes — kā šajā gadījumā — nav veikušas eksportētāja kontroli un nav pieprasījušas noteiktus dokumentus, jau no sākuma nav pietiekams, lai pieņemtu, ka šīs iestādes *actinmedzami* zināja vai tām bija jāzina, ka eksportējamās preces neatbilst preferenciālā režīma piemērošanas nosacījumiem.

35 — Skat. kā vēl vienu piemēru spriedumā lietā Ilumitrónica aprakstītos apstākļos (iepriekš minēts 10. zemsvirtras piezīmē, 49.–52. punkts).

VI — Secinājumi

60. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, piedāvāju Tiesai uz *Gerechthof te Amsterdam* iesniegtajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- 1) 220. panta 2. punkta b) apakšpunkts Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulā (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 16. novembra Regulu (EK) Nr. 2700/2000, ir piemērojams arī muitas parādiem, kas ir radušies un piedzīti pirms tā stāšanās spēkā.
- 2) Ja pārvadājumu sertifikātā EUR.1 norādīto preču izcelsmi vēlāk nevar droši konstatēt, tad sertifikāts ir uzskatāms par nepareizi izdotu, kā tas norādīts Muitas kodeksa 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta otrajā daļā redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 2700/2000.
- 3) Muitas kodeksa redakcijā, kas ietverta Regulā (EK) Nr. 2700/2000, 220. panta 2. punkta b) apakšpunkta trešajā daļā paredzēto nosacījumu esamība ir jāpierāda tam, kurš atsaucas uz šo normu.

Tomēr, ja eksportētājs, nepildot savu pienākumu, nav saglabājis attiecīgos dokumentus, kas pierāda viņa izvesto izstrādājumu izcelsmi, tad nodokļu parādniekam ir jāpierāda, ka trešās valsts iestāžu izdotsais pārvadājumu sertifikāts EUR.1 balstījās uz pareizi sniegtām ziņām.